

2025-06-19

Föredrag om klimatsmartskap våren 2025 - *små medvetna steg i vardagen = nudging*

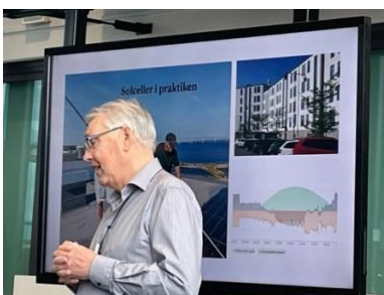
Vår klubb startade hösten 2023 med föredrag om hur vi ska bli klimatsmartare. Våren 2025 har vi fått ta del av hur vi själva med små steg (nudging) - "handprint" - kan göra skillnad, dvs bidra till ett bättre klimat och minskad miljöpåverkan - avtryck - "footprint".

Nedan finns en summering av de fem föredragen med länkar för fördjupning.

29/1

Roland Karlsson: Solceller i praktiken - erfarenheter från en bostadsrättsförening

RK berättade hur hans bostadsrättsförening gjort en satsning med solceller på taket. Det var inte svårt att övertyga övriga bostadsrättsinnehavare. Flera har elbil. RK redovisade det ekonomiska utfallet.

Fördelar med laddinfrastruktur
• Lägre installationskostnader • Värdehöjning på alla bostäder • Optimalt utnyttjande av solcellsel • Nattdladdning -> använda spotpriser • Installation med ordning och reda

Fördelar med solceller
• Lägre kostnader för el - minskad elskatt • Ökar värdet på lägenheterna • Lägre ränta på föreningslånen • Lång livslängd på investering - 30 år • Känslan att göra något för klimatet

Sammanfattning
• Flera fina insatser för klimatet • 8 av 9 "nya bilar" i garaget elbilar • Avkastning +66 000 +55 000 kr/ år • Avgiftshöjning 7% isf 15% • Inget lån till investeringen • Mycket nöjda medlemmar
Och... det är inte färdigutvecklat ännu

19/2

Madeleine Mårtensson Klimatstrateg, Länsstyrelsen i Kalmar län.

Se <https://www.lansstyrelsen.se/kalmar/miljo-och-vatten/energi--och-klimatomställning.html>

Länsstyrelsen kontrollerar att kommunerna lever upp till de nationella målen. Stöd kan utgå till enskilda vid satsning på t ex solel. Tyvärr lever inte Kalmar län upp till de klimatpolitiska målen. Vi – liksom resten av landet - behöver använda betydligt mindre fossilt bränsle.

Energipolitiska mål

Energipolitiska mål kopplade till 2030 och 2040:

- Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP).
- Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fos

Regleringsbrev styr

Energi får allt större utrymme – nya energipolitiska mål

- revidera de regionala energi- och klimatstrategierna senast den 30 juni 2025
- regionala handlingsplaner för elektrifiering senast den 31 mars 2026
- erbjuda stöd till och främja samverkan mellan kommuner och andra lokala och regionala aktörer energiplanering (= projekt Smarta elsystem i Kronobergs och Kalmar län)
- administrera Klimatklivet och främja tillkomsten av viktiga klimatinvesteringar som kan finansiera
- vidta åtgärder för att främja utbyggnaden av hemmaladdning för elfordon för hushåll i flerfamiljshus

Kalmar läns koldioxidbudget

Nyckeltal | Slututsatser och förslag

17,3 %	4,5 %	5 år	1 av 6
Kalmar län behöver minska sina utsläpp av koldioxid med 17,3 procent årligen för att efterleva Parisavtalet. Läs mer »	Under perioden 2017-2022 har Kalmar län minskat sina utsläpp med i genomsnitt 4,5 procent. Läs mer »	Med dagens utsläppsnivåer förbrukar Kalmar län sin återstående koldioxidbudget på 5 år. Läs mer »	53 många fossila aktiviteter behöver utsläpp i år för att hålla utsläppsminskningstakten. Läs mer »

Denna koldioxidbudget är beräknad utifrån den koldioxidbudget som Kalmar län sammanställt med utgångspunkt från utsläpp från utsläppsgenomsnitt för de sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem (ETS).

Utsläpp 2000-2024	Återstående budget
22 870 691 ton	3 379 884 ton

Källa: Klimatsekern

19/3

Henrik Scander, universitetslektor Grythyttan/Örebro universitet: Klimatsmarta viner.

Se https://www.oru.se/personal/henrik_scander

Klimatsmartheten avseende vinkonsumtion gäller inte bara förpackningen utan också odlings- och arbetsbetingelser samt transporter såväl av material till vinproduktion som det färdiga vinet.

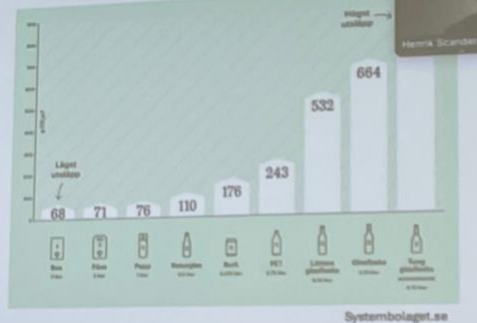
Henrik redogjorde för hur olika druvsorter hanteras och skillnaderna mellan ekologiskt, biodynamiskt, veganskt och naturvin. Alkoholfritt vin drar minst energi att tillverkas.

Klimatets påverkan på vinproduktion

- Åtgärder för att minimera klimatavtryck i olika vinregioner
- Vattenbesparing och återanvändning:
 - Många regioner investerar i droppbevattning och andra effektiva bevattningstekniker för att minska vattenförbrukningen, särskilt i områden med vattenbrist.
- Koldioxidneutrala produktion:
 - Flera vingårdar strävar efter att bli koldioxidneutrala genom att minska energiförbrukning, installera solpaneler och investera i gröna energikällor för vinifiering och lagring.
- Lokala och hållbara förpackningar:
 - Vissa vingårdar minskar sitt klimatavtryck genom att använda lättare glasflaskor, återvinningbara förpackningar eller till och med refill-system för att minska transportens påverkan på klimatet.
- Anpassning till nya klimatförhållanden:
 - Vissa vinerare experimenterar med druvsorter som bättre tål förändrade klimatförhållanden, vilket kan hjälpa dem att fortsätta producera vin av hög kvalitet trots klimatförändringar.

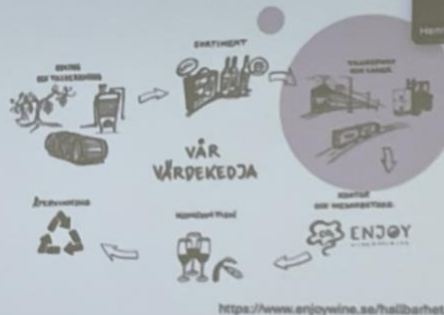
Miljömässiga hållbarhetsprinciper

- **Koldioxidutsläpp**
- **Produktion och transport:** Koldioxidutsläpp i vinproduktion kommer från flera källor, inklusive odling, energianvändning under vinifieringen och transporten av vinet till konsumenterna. Glasflaskor, som är tunga, kräver mer energi vid transport.
- **Förpackning:** Glasproduktion är energikrävande, och transporterade glasflaskor genererar mer utsläpp på grund av deras vikt. Alternativ som lättviktsglas, aluminium, och kartong kan minska utsläppen.
- **Förbättringar:** Minskade transporter, användning av lättare och lokalt tillverkade förpackningar, samt bättre energieffektivitet i produktionsanläggningar är viktiga åtgärder för att minska utsläpp.

Social och ekonomisk hållbarhet

- **Beräkning av rättsliga arbetsförhållanden**
- **Basal rättslig och etiskt ansvar:**
 - Rättsliga arbetsförhållanden innebär att anställda behandlas med respekt och att deras rättigheter respekteras, inklusive rätt till säker arbetsmiljö, skälig lön, och rimliga arbetsvillkor. Inom dryckesproduktion, särskilt i vingårder och kaffeplantager, är det vanligt att skogsarbetare har svåra arbetsförhållanden. Fair Trade-certifieringar och andra etiska standarder kan säkerställa att producenter följer riktlinjer för anständiga arbetsvillkor och att arbetarna får en rimlig ersättning.
- **Konsumenternas förbättringar:**
 - Konsumenter blir allt mer medvetna om de sociala konsekvenserna av deras val och efterfrågar produkter som inte exploaterar människor. Rättsliga arbetsförhållanden kan vara en konkurrensfördel, eftersom konsumenter tenderar att välja produkter som respekterar sina anställdas rättigheter.
- **Långsiktig produktivitet och ansvar:**
 - Att investera i rättsliga arbetsförhållanden kan förbättra produktiviteten, då motiverade och välbehandlade arbetare ofta bidrar till ett bättre slutresultat. Dessutom bidrar detta till en hållbar framtid för industrin eftersom det minskar personalomsättningen och säkerställer att kompetens stannar kvar i branschen.

Vid Örebro universitet finns Samverkansplattformen Mat och hälsa, som syftar till att öka kunskapsutbytet och innovationer inom hållbar matproduktion och hälsosamma matvanor.

Kaffe

- **Släng inte kaffe (45% av matsvinn diskho WWF, 2024)**
- **Skilnad på konsumtion**

